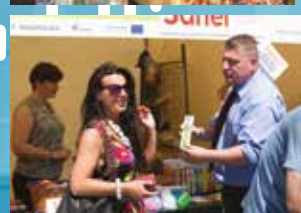

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 2 / 2017

AKTUALNOŚCI

**ZOSTAŃ MAŁOPOLSKIM LIDEREM
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2017**

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

es.O.es

Publikacja powstała w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

www.es.malopolska.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - Redaktor naczelny

Rafał Barański

Iwona Hirsch-Chojnacka

Okładka i skład:

BEZobaw Agencja Reklamowa

ul. Powstańców 25A, 31-422 Kraków

e-mail: biuro@bezobaw.pl

www.bezobaw.pl

ISSN 978-83-60242-85-8

Nakład: 500 egz.

Druk:

RAFAŁ KRASNY DRUKARNIA PAPILLON,

ul. Obrońców Modlina 9, 30-733 Kraków

tel.: +48 12 307 75 001

e-mail: biuro@drukarniapapillon.pl

www.drukarniapapillon.pl

Wydawnictwo współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki ekonomii społecznej z Państwa terenów.

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP	2
■ AKTUALNOŚCI	3
Zostań Małopolskim Liderem Przedsiębiorczości Społecznej 2017	3
I Małopolski Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną z inicjatywy PFRON.....	5
■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ	6
Małopolskie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.....	6
Chłopska Szkoła Biznesu, czyli ekonomia społeczna w młodzieżowym wydaniu	9
Partnerstwa lokalne na rzecz reintegracji zawodowej osób z niepełnosprawnością. Regionalna konferencja WTZ i ZAZ.....	10
Targi Ekonomii Społecznej	12
■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ	18
Małopolskie innowacje społeczne w praktyce	18
■ Z OBSERWATORIUM	21
Jakie formy przybiera współpraca małopolskich gmin i powiatów z podmiotami ekonomii społecznej?	21
Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2016 - najważniejsze wnioski	24

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Troska o mieszkańców naszego regionu, w szczególności tych zagrożonych wykluczeniem społecznym, to jedno z najważniejszych zadań realizowanych przez Samorząd Województwa Małopolskiego. Ekonomia społeczna w Małopolsce nie tylko odpowiada na kluczowe problemy mieszkańców takie jak ubóstwo czy bezrobocie. Dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 wchodzi ona w nowy etap. Unijne wsparcie pozwoliło na uruchomienie akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), które gwarantują tworzenie nowych miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapewniają stabilność funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych.

Osoby zainteresowane założeniem takich przedsiębiorstw lub stworzeniem miejsc pracy w istniejących tego typu firmach mogą starać się o dofinansowanie za pośrednictwem najbliższego punktu wsparcia ekonomii społecznej. To godna naśladowania inicjatywa, bo OWES-y pomagają w organizacji szkoleń i zajęć doradczych, a także dają możliwość wsparcia finansowego inicjatyw lokalnych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej.

Uzupełnieniem naszych działań jest także kreowanie dobrego klimatu wokół sektora ekonomii społecznej oraz promowanie i budowanie prestiżu przedsiębiorstw społecznych. W tej sferze na uwagę zasługuje - realizowana już od siedmiu lat - regionalna inicjatywa, jaką jest konkurs Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej. Z roku na rok przedsięwzięcie to cieszy się coraz większym zainteresowaniem firm społecznych. Mam nadzieję, że tegoroczna edycja konkursu potwierdzi tę tendencję. Serdecznie zapraszam Państwa do udziału.

Jacek Krupa

Marszałek Województwa Małopolskiego

Szanowni Państwo,

Ekonomia społeczna zajmuje istotne miejsce w polityce społecznej samorządu województwa małopolskiego. Ma stanowić odpowiedź na wyzwania rynku pracy, ale także tworzyć ofertę usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Kolejny numer kwartalnika „es.O.es” prezentuje informacje o aktualnych inicjatywach realizowanych w ramach systemu wsparcia ekonomii społecznej. Wśród nich znajdziecie Państwo zarówno inicjatywy edukacyjne jak i takie które promują ofertę podmiotów ekonomii społecznej czy, w końcu, w szczegółach opisują aktualną ofertę Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej działających w poszczególnych subregionach. Ekonomia społeczna coraz częściej - także w projektowanych rozwiązaniach ustawowych - ujmowana jest jako obszar aktywności obywatelskiej, która w szczególnie efektywny sposób może rozwiązywać lokalne problemy dzięki współpracy z lokalnymi władzami samorządowymi. To właśnie gminy i powiaty są naturalnym partnerem dla przedsiębiorców społecznych w realizacji usług publicznych, które w dalszym ciągu nie są gwarantowane na zadawalającym poziomie, szczególnie w obszarze pomocy społecznej. Starzejące się społeczeństwo, konieczność zaopiekowania się osobami zależnymi przy konieczności kontynuowania pracy zawodowej wymusza na samorządach tworzenie warunków do świadczenia dobrej jakości usług opiekuńczych. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w czerwcu br. zorganizował 2 seminaria poświęcone problematyce zlecenia zadań użyteczności publicznej. Spotkanie z praktykami z zakresu zamówień publicznych i współpracy z NGO było okazją do wymiany doświadczeń między samorządowcami, a także przekonania się ile korzyści przynosi realizacja części zadań w ścisłej współpracy z sektorem ekonomii społecznej. Kolejne spotkania odbędą się w Nowym Sączu, Rabce-Zdroju i Tarnowie już jesienią - szczegóły podane zostaną na oficjalnym portalu poświęconemu ekonomii społecznej w naszym regionie tj. es.malopolska.pl.

Serdecznie zachęcam do lektury.

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

AKTUALNOŚCI

ZOSTAŃ MAŁOPOLSKIM LIDEREM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2017

Już po raz siódmy wybierzemy Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej. Ten rok jest szczególny, bowiem zgłoszenia do Konkursu przyjmujemy również od osób fizycznych i prawnych, które postanowią zarekomendować kandydata na Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej! Ale zacznijmy od początku...

Celem konkursu jest nagrodzenie tych podmiotów, które dbają o wysoką jakość produktów i usług, a przy tym z sukcesem łączą działalność ekonomiczną z realizacją ważnych celów społecznych. Dostrzegamy także sprzyjające ekonomii społecznej jednostki samorządu terytorialnego oraz biznes.

Konkurs prowadzony jest w następujących kategoriach:

I. KATEGORIA GŁÓWNA MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2017.

Zgłoszenia w tej kategorii mogą składać zarejestrowane w województwie małopolskim i prowadzące działalność gospodarczą od co najmniej 24 miesięcy:

- organizacje pozarządowe oraz kościelne jednostki organizacyjne¹ prowadzące działalność gospodarczą,
- spółdzielnie inwalidów i niewidomych,

¹ osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego

- spółdzielnie socjalne,
- spółdzielnie pracy,

- spółki kapitałowe, które w umowie, statucie lub akcie założycielskim mają zapis o prowadzeniu działalności w celach społecznych i przeznaczaniu całego zysku na cele społeczne.

II. KATEGORIA JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WSPIERAJĄCA ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE

Rekomendowane mogą być gminy i powiaty województwa małopolskiego wspierające rozwój ekonomii społecznej.

III. KATEGORIA PRZEDSIĘBIORCA WSPIERAJĄCY ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE

Do wyróżnienia rekomendowane mogą być przedsiębiorstwa zarejestrowane / działające w województwie małopolskim wspierające małopolskie podmioty ekonomii społecznej.

IV. KATEGORIA NAGRODA PUBLICZNOŚCI

Nagroda przyznawana na podstawie plebiscytu internetowego. W tej kategorii biorą udział finaliści wyłonieni przez Kapitułę Konkursu.

KORZYSTASZ Z USŁUG MAŁOPOLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH?

Uważasz, że tytuł Lidera powinien przypaść przedsiębiorstwu, które znasz? Nic prostszego, zgłoś je do konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2017

wypełniając krótki formularz rekomendacji! My skontaktujemy się z tym przedsiębiorstwem i potwierdzimy chęć udziału w Konkursie!

Wyboru Małopolskiego Lidera dokona Kapituła Konkursu skupiająca osoby odgrywające w obszarze małopolskiej ekonomii społecznej rolę ekspertów, przedstawicieli instytucji i środowisk działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej oraz przedstawicieli zwycięzcy konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2016. Ocena dotyczy kilku aspektów, w tym innowacyjności w sferze społecznej i gospodarczej, sytuacji finansowej oraz oferty podmiotu.

Organizatorzy jak zawsze przewidzieli cenne nagrody. Zwycięzca konkursu otrzyma nagrodę finansową oraz prawo posługiwania się tytułem i logo konkursu.

ODROBINA HISTORII...

Pierwszym laureatem konkursu (w 2011r.) zostało Stowarzyszenie Siemacha nagrodzone za prowadzone Centrum Rozwoju Com-Com Zone w Nowej Hucie - unikalne połączenie działań wychowawczych, sportu i terapii. W 2012

roku zwyciężyło Laboratorium Cogito sp. z o.o. prowadzące Ośrodek Recepcyjno - Szkoleniowy „Zielony Dół”, w którym prac-

wały osoby chorujące psychicznie. Liderem w 2013 roku została Spółdzielnia Socjalna OPOKA z Klucz za zbudowanie lokalnego systemu wsparcia osób bezrobotnych i niepełnosprawnych opartego na instrumentach ekonomii społecznej. Zwycięzcą w 2014 roku zostało Przedsiębiorstwo Społeczne Ognisko sp. z o.o. za tworzenie trwałych i stabilnych miejsc pracy dostosowanych do możliwości i potrzeb osób wykluczonych

społecznie. W 2015 r. zwycięzcą konkursu została Spółdzielnia Socjalna „PRIMA” z Pcimia za stworzenie miejsc pracy, których owocem jest wysoka jakość żywienia dzieci i młodzieży oraz kreowanie mody na zdrowe odżywianie. W 2016 roku Kapituła Konkursu nagrodziła Krakowską Spółdzielnię Niewidomych Sanel za skuteczne włączenie zasad solidarności społecznej do prowadzonej działalności gospodarczej, otwartość na współpracę z partnerami lokalnymi, aktywne działania na rzecz integracji różnych środowisk społecznych oraz autorskie pomysły w zakresie usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami.

TERAZ CZAS NA CIEBIE!

Zapraszamy do składania aplikacji i rekomendacji. Na zgłoszenia czekamy do 4 września!

Szczegóły na www.es.malopolska.pl

Maria Brzeziak

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

I MAŁOPOLSKI DZIEŃ GODNOŚCI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ Z INICJATYWY PFRON

W tym roku świętowaliśmy I Małopolski Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. Wydarzenia organizowane w całym województwie w ramach Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną obchodzonego corocznie 5 maja, objęte zostały Patronatem Honorowym Prezesa PFRON.

Marsz Godności w Myślenicach 9.05.2017 r., foto. J. Kołdras

Chcieliśmy zwrócić uwagę społeczeństwa na problemy osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz bariery, które uniemożliwiają im prowadzenie normalnego życia - podkreśla Marta Mordarska, dyrektor Oddziału Małopolskiego PFRON - Do współpracy zaprosiliśmy wszystkie

powiaty z Małopolski. Odzew i zaangażowanie m.in. Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz organizacji pozarządowych było bardzo duże.

Marsze godności i inne wydarzenia zainicjowane i koordynowane przez Oddział Małopolski PFRON rozpoczęły się 4 maja spotkaniem pod Ołtarzem Papieskim na starosądeckich Błoniach.

Radosne i rozśpiewane korowody przeszły przez wiele miast. Na ich czele szli parlamentarzyści, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawiciele PFRON i organizacji pozarządowych.

I Małopolski Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną podkreślany był też dniami otwartymi placówek, piknikami, konferencjami oraz zawodami sportowymi.

W wydarzeniach, które odbywały się przez cały maj i czerwiec udział wzięło ponad 3 tysiące osób. Obchody Dnia

Godności stały się okazją do upowszechniania pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami, promocją równouprawnienia i poczucia solidarności.

Joanna Kołdras
PFRON Oddział Małopolski

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

MAŁOPOLSKIE OŚRODKI WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

W sierpniu 2016 r. partnerstwo składające się z podmiotów: Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej z siedzibą w Krakowie (Lider), Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A., Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych, FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Spółdzielnia Socjalna OPOKA, Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy rozpoczęło realizację projektów MOWES Małopolska Zachodnia (powiaty olkuski, chrzanowski, oświęcimski i wadowicki) oraz MOWES Krakowski Obszar Metropolitalny (powiaty m. Kraków, bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowski lub wielicki).

W ramach powyższych projektów grupy inicjatywne złożone z osób fizycznych lub prawnych (w tym JST) mogą pozyskać dotacje na utworzenie/przystąpienie do przedsiębiorstwa społecznego (w tym spółdzielni socjalnej).

Dzięki działalności MOWES będzie możliwe uzyskanie bezwrotnego dofinansowania na założenie/przystąpienie do istniejącego przedsiębiorstwa społecznego w wysokości 23 tys. zł na każde nowo utworzone miejsce pracy (maksymalnie 5 dotacji na podmiot) oraz wsparcie pomostowe w okresie 12 miesięcy od założenia przedsiębiorstwa.

Dodatkowo każda grupa inicjatywna biorąca udział w projekcie otrzyma bezpłatnie:

- kompleksowe szkolenia oraz indywidualne doradztwo przygotowujące do stworzenia biznesplanu oraz założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego;
- wsparcie pomostowe merytoryczne udzielane zgodnie z indywidualnymi potrzebami po utworzeniu przedsiębiorstwa społecznego

m.in. doradztwo biznesowe, prawne i księgowo;

- szkolenia zawodowe, coaching/mentoring, wsparcie managera społecznego, wizyta studyjna w istniejącym przedsiębiorstwie społecznym;

Podstawowe założenia projektu **MOWES Małopolska Zachodnia** w zakresie ścieżki szkoleniowo-dotacyjnej:

- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla **179 osób z 33 grup** inicjatywnych
- utworzenie **72 miejsc pracy** z środków dotacji.

W wyniku dotychczasowych działań **przeprowadzono 4 z 10 planowanych naborów**, w ramach których do projektu przystąpiło

13 grup inicjatywnych, łącznie 57 osób. Zrealizowano 4 edycje szkoleń i prowadzono przewidziane w projekcie wsparcie doradcze. Zostały również ogłoszone pierwsze nabory biznesplanów które wyłonią najlepsze pomysły na prowadzenie działalności, ich wyniki będą znane w najbliższych dniach.

Podstawowe założenia projektu MOWES Krakowski Obszar Metropolitalny w zakresie ścieżki szkoleniowo-dotacyjnej:

- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla **330 osób z 60 grup** inicjatywnych
- utworzenie **129 miejsc pracy** z środków dotacji.

Dotychczas przeprowadzono **3 z 18 planowanych naborów**, w ramach których do projektu przystąpiło **11 grup inicjatywnych, łącznie 43 osoby**. Zrealizowano 1 edycję szkoleń i prowadzono przewidziane w projekcie wsparcie doradcze. Wsparcie szkoleniowe i doradcze dla pozostałych grup realizowane będzie w drugiej połowie roku 2017.

W ramach projektu wsparcie w formie doradztwa, szkoleń i innych narzędzi mogą uzyskać też:

- osoby fizyczne zainteresowane działaniem na rzecz społeczności lokalnej, założeniem organizacji porządkowej,
- samorządy,
- przedstawiciele fundacji, stowarzyszeń, spółdzielni i innych podmiotów ekonomii społecznej.

Szczegółowe informacje na temat możliwości, jakie dają projekty można uzyskać w poniższych Punktach Coworkingu Społecznego.

Zapraszamy również na nasze strony internetowe, na których znajdują Państwo dodatkowe informacje dotyczące naszych działań oraz Regulaminy rekrutacji i uczestnictwa wraz z załącznikami.

<http://es.malopolska.pl/owesy/subregion-zachodni/>

<http://www.es.malopolska.pl/owesy/subregion-krakowski/>

Projekt „MOWES - Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej - Małopolska Zachodnia” oraz „MOWES - Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej - Krakowski

Obszar Metropolitalny” współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach 9 Osi Priorytetowej Region spójny społecznie, Działanie 9.3 Wsparcie ekonomii społecznej, Typ projektu: A. działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, obejmujące usługi: animacji lokalnej, rozwoju ekonomii społecznej oraz wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej.

Katarzyna Maźnica
Małopolski Ośrodek Wsparcia
Ekonomii Społecznej

KONTAKT DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Spółdzielnia Socjalna OPOKA

ul. Floriańska 2 pok.21
32-310 Olkusz
tel. 32 307 02 67

Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.

ul. Grunwaldzka 5
32-500 Chrzanów
tel. 32 643 06 35

KONTAKT DLA MIESZKAŃCÓW KRAKOWSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

ul. Szlak 73A
30-001 Kraków
tel. 12 633 51 54

Konsorcjum pod nazwą „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” w skrócie MOWES, którego liderem jest Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie, a partnerami: Fundacja Rozwoju Regionu Rabka, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Oświatowych „Cumulus” z Nowego Sącza, Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych z Krakowa i Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie, prowadzi regionalne ośrodki MOWES w subregionach: **tarnowskim, nowosądeckim i podhalańskim.**

środowiskach na rzecz integracji społeczności lokalnych.

- Granty - wsparcie finansowe do 10 tys. złotych na działania związane z ekonomizacją Podmiotów Ekonomii Społecznej. W najbliższym czasie planowane jest rozpoczęcie naborów wniosków.
- Doradztwo Kluczowe, w zakresie zwiększenia potencjału Podmiotów Ekonomii Społecznej, zwłaszcza ich ekonomizacji.

prowadzenia pełnej księgowości przez 12 miesięcy.

- Dotacje na zatrudnienie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, dla nowoutworzonych i istniejących Przedsiębiorstw Społecznych, w wysokości min. 20 tyś. złotych dla utworzonego miejsca pracy. W obecnym czasie planowane jest rozpoczęcie drugiej edycji naboru wniosków.

Oferta MOWES jest dostosowana do różnic regionalnych i w zależności od subregionu jest mniej lub bardziej rozbudowana.

Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej świadczy usługi dla Podmiotów Ekonomii Społecznej, Przedsiębiorstw Społecznych, także dla osób, które chcą stworzyć takie podmioty, oraz dla Jednostek Samorządu Terytorialnego.

Najważniejszym celem MOWES, jest ekonomizacja środowiska trzeciego sektora, przejawiająca się zwiększeniem poziomu zatrudnienia w Podmiotach Ekonomii Społecznej oraz zwiększenie ich potencjału poprzez kompleksowe wsparcie sektora poniższymi usługami:

- Animacja grup i osób zainteresowanych działaniem w środowisku Ekonomii Społecznej, przejawiające się tworzeniem grup Liderów Inicjatyw Społecznych, wolontariuszy działających w swoich

- Inkubator Ekonomii Społecznej - miejsce gdzie Podmioty Ekonomii Społecznej i osoby chcące takie utworzyć, mogą uzyskać kompleksowe wsparcie w zakresie udostępnienia pomieszczeń i sprzętu elektronicznego, doradztwa, benchmarkingu, coachingu, mentoringu, oraz szkoleń i warsztatów dotyczących bieżących problemów PES.

- Usługi marketingowe - polegające na wyposażeniu PES w przedmioty reklamowe, strony internetowe, banery i inne potrzebne do zaistnienia na rynku i prawidłowego zareklamowania oferty komercyjnej; prawne dotyczące reprezentacji interesów PES, oraz prawidłowego działania na rynku komercyjnym przy jednoczesnym działaniu w trzecim sektorze; usługi księgowe dotyczące

Obecnie we wszystkich trzech subregionach będziemy rozpoczynać nabór dla grup inicjatywnych tworzących Przedsiębiorstwa Społeczne. Będzie to ostatnia rekrutacja w projektach, dlatego zachęcamy wszystkich zainteresowanych do kontaktu. Ponadto już wkrótce będziemy zapraszać do składania wniosków o dofinansowanie grantowe dla PES. Cały czas prowadzimy doradztwo, usługi, Inkubator, animujemy i tworzymy dobry klimat dla Ekonomii Społecznej w trzech subregionach.

Wszelkie informacje dotyczące rekrutacji oraz dane kontaktowe można uzyskać na stronie es.malopolska.pl oraz mowes.tozch.edu.pl.

Krzysztof Braś

Małopolski Ośrodek Wsparcia
Ekonomii Społecznej

CHŁOPSKA SZKOŁA BIZNESU, CZYLI EKONOMIA SPOŁECZNA W MŁODZIEŻOWYM WYDANIU

Dobiegła końca akcja edukacyjna skierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych pn. Chłopska Szkoła Biznesu. W tym roku pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie odwiedzili 31 małopolskich szkół, gdzie na podstawie ekonomicznej gry symulacyjnej tłumaczyli różnice pomiędzy prowadzeniem klasycznej firmy oraz tej nakierowanej na cele społeczne.

Aż 841 uczniów miało możliwość uczestniczenia w tegorocznej akcji. Byli wśród nich zarówno pierwszoklasiści jak i ci, którzy kończą szkołę ponadgimnazjalną i stają przed ważnym wyborem kierunku studiów. Ekonomia społeczna może stać się dla nich szansą na karierę zawodową, alternatywną dla pracy w korporacji, wreszcie pracą z misją. Pracownicy ROPS zostali w tym roku zaproszeni do najodleglejszych zakątków Małopolski, zajęcia były prowadzone zarówno w Zakopanem i Oświęcimiu, Dąbrowie Tarnowskiej i Krynicy-Zdroju.

Uwieńczenie akcji nastąpiło 25 kwietnia w Krakowie. Wtedy właśnie laureaci rozgrywek szkolnych spotkali się, aby zmierzyć się ze swoimi rówieśnikami.

Rok	Liczba szkół	Liczba uczniów
2012	19	415
2013	18	495
2014	23	537
2015	16	389
2016	29	708
2017	31	841
RAZEM	136	3522

W tym roku to Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie było miejscem finału Chłopskiej Szkoły Biznesu. Emocjonujące rozgrywki były przeplatane spotkaniem z przedsiębiorcą społecznym - p. Łukaszem Pachem, Prezesem Spółdzielni Socjalnej Piąty Element, który opowiadał o swojej przygodzie z ekonomią społeczną.

O zwycięstwie zdecydowała suma punktów uzyskanych w ramach dwóch tur rozgrywek Chłopskiej Szkoły Biznesu z nakładką ekonomia społeczna. Nie mogło zabraknąć nagród! Wszyscy otrzymali pamiątkowe

dypłomy, a na podium uplasowały się następujące drużyny:

I MIEJSCE

- Agnieszka Badowska i Iwona Kozik
Zespół Szkół Ekonomicznych III Liceum
Ogólnokształcące w Nowym Sączu

II MIEJSCE

- Wiktoria Siejka i Diana Duniec
Zespół Szkół nr 1 w Miechowie

III MIEJSCE

- Arkadiusz Kidoń i Filip Wyrteł
Zespół Szkół Technicznych i Placówek
w Nowym Targu

Serdecznie gratulujemy!

Zapraszamy do kontaktu nauczycieli zainteresowanych przeprowadzeniem w ich szkołach zajęć z zakresu przedsiębiorczości społecznej, kolejna akcja edukacyjna już w przyszłym roku!

Maria Brzeziak

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

PARTNERSTWA LOKALNE NA RZECZ REINTEGRACJI ZAWODOWEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ. REGIONALNA KONFERENCJA WTZ I ZAZ.

Minęło 25 lat od momentu wejścia w życie ustawy o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. To moment podsumowań, ale przede wszystkim wyznaczenia nowych kierunków działań w tym obszarze - tym stwierdzeniem podczas konferencji w Warszawie 21 czerwca 2016 r. Elżbieta Rafalska, minister rodziny, pracy i polityki społecznej, otwierała społeczną dyskusję dotyczącą zmian systemu wsparcia osób niepełnosprawnych w Polsce.

- Musimy zastanowić się nad dostosowaniem ustawy do nowych okoliczności. Zależy nam, aby odbyło się to z udziałem środowiska, dlatego uruchamiamy szerokie konsultacje społeczne - powiedział wówczas Krzysztof Michałekiewicz, sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych². Od tego momentu upłynął już rok, obecnie dyskusja dotycząca ustawy o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych stała się elementem szerszej debaty publicznej na temat rządowego Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”.

Sytuacja ta budzi pewien niepokój m.in. małopolskiego środowiska warsztatów terapii zajęciowej. W portalu społecznościowym na profilu Forum WTZ Małopolska, nieformalnej platformy

² Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, <http://www.niepełnosprawni.gov.pl/art,678,system-rehabilitacji-w-polsce-nowe-otwarcie> [dostęp: 26.06.2017]

współpracy warsztatów terapii zajęciowej - dokonać gruntownych, a zarazem roz-

Obszary problemowe w funkcjonowaniu zakładów aktywności zawodowej:

1. Ograniczenie swobody wydatkowania środków wypracowanych przez ZAZ na cele rozwoju podmiotu;
2. Złożona sprawozdawczość i liczne kontrole;
3. Nieadekwatne proporcje wskaźników w zakresie zatrudniania osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
4. niespójne orzecznictwo organów orzekających o stopniu niepełnosprawności;
5. System oceny pracowników ZAZ;
6. Brak możliwości zatrudniania na umowy zlecenie i umowy o zastępstwo w przypadku tymczasowego deficytu kadry obsługującej spowodowanego długotrwałą chorobą lub urlopem macierzyńskim;
7. Brak możliwości włączenia podatku od nieruchomości do kosztów działalności;
8. Zbyt wąski zakres działalności usługowo-wytwórczej ZAZ;
9. Brak swobody w organizacji ZAZ i alokacji wypracowanych środków;
10. Deprecjacja statusu ZAZ w systemie podmiotów ekonomii społecznej;
11. Zróżnicowanie interesów i brak integracji wewnątrzsektorowej w obrębie środowiska ZAZ;
12. System przekazywania pracowników ZAZ na otwarty rynek pracy (w tym brak możliwości ponownego skierowania do WTZ).

Źródło: Protokół ze spotkania grupy roboczej Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej ds. podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym w dn. 15 marca 2017 r.

wej z regionu małopolskiego, możemy przeczytać: Ci z Państwa, którzy mieli okazję zapoznać się z dokumentem udostępnionym na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, dotyczącym zebranych postulatów z internetowych konsultacji społecznych (150 stron), które odbyły się 2016 roku, zapewne zdali sobie sprawę, lub upewnili się w tym, jak skomplikowaną materią, o wielopłaszczyznowym wymiarze i wysokim stopniu zagmatwania, jest system wsparcia ON, poczynając od orzeczenia a skończywszy na WTZ-ach. Aby

sądnych zmian systemowych, potrzeba czasu i rozważań³. Tymczasem przedstawiciele WTZ podnoszą problem dotyczący swego udziału w pracach ogólnopolskich gremiów konsultacyjnych, jako przykład podając powołany Zarządzeniem nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji

³ <https://www.facebook.com/FORUM-WTZ-Ma%C5%82opolska-490237237796115/> [dostęp: 26.06.2017]

Obszary problemowe w funkcjonowaniu warsztatów terapii zajęciowej:

- Trudności dotyczące pozyskiwania miejsc pracy dla uczestników gotowych podjąć zatrudnienie i związana z tym niska efektywność reintegracji zawodowej realizowanej w WTZ.
- Niewystarczający poziom finansowania WTZ.
- Zbytne obciążenie sprawozdawczością.
- Brak możliwości przeznaczenia środków wypracowanych w ramach działalności wytwórczej i usługowej na inwestycje w infrastrukturę WTZ i niezbędne remonty.
- Przełamywanie barier psychologicznych wśród kadry, rodziców/opiekunów, urzędników, potencjalnych pracodawców w zakresie przekonań o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- Zapobieganie wypaleniu zawodowemu kadry.
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników WTZ.
- Brak spotkań branżowych i płaszczyzny współpracy pomiędzy WTZ.
- Promocja działalności WTZ.

Źródło: Materiał z warsztatu strategicznego przeprowadzonego podczas I spotkania sieciującego PES reintegracyjne w ramach projektu MOKES w dn. 31 marca 2016 r.

ich Rodzin, w skład którego nie włączono szerzej przedstawiciele podmiotów reintegracyjnych - ważnego ogniwa w systemie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Stąd m.in. poszukiwanie przez nich alternatywnych platform współpracy i kanałów artykulacji interesów, celem podjęcia szerszej dyskusji dotyczącej niezbędnych kierunków zmian. Wyrazem tego jest działalność Forum WTZ Małopolska.

W odpowiedzi na zgłoszoną przez środowisko małopolskich warsztatów terapii zajęciowej i potrzebę dyskusji na temat regulacji prawnych dotyczących systemu wsparcia osób niepełnosprawnych oraz rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz reintegracji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niepełnosprawności Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie zorganizował konferencję pt. „Uwarunkowania rozwoju

współpracy podmiotów reintegracyjnych z partnerami lokalnymi oraz promowanie współpracy partnerskiej WTZ, ZAZ, przedsiębiorstw społecznych oraz samorządów w obszarze reintegracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W konferencji udział wzięło ponad 60 osób: byli to przede wszystkim kierownicy i pracownicy małopolskich warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej oraz przedstawiciele powiatowych centrów pomocy rodzinie. Gościem konferencji była m.in. Agnieszka Ścigaj, Poseł na Sejm RP, Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. ekonomii i przedsiębiorczości społecznej, która zachęciła do podjęcia próby wypracowania kompleksowej propozycji zmian w zakresie podstaw prawnych funkcjonowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.

z partnerami lokalnymi na rzecz reintegracji zawodowej osób niepełnosprawnych”, która odbyła się w Hebdowie w dniach 23-24 maja 2017 r. Celem konferencji było wzmocnienie potencjału

Ciąg dalszy artykułu na stronie 16

Ważnym obszarem konferencji było wskazanie przez organizatorów wydarzenia kwestii współpracy partnerów lokalnych na rzecz wsparcia osób z niepełną sprawnością. Temat ten, któremu poświęcono cały dzień był potrzebny, aby uświadomić wszystkim reprezentantom instytucji świadczących usługi społeczne jak ważna jest ta współpraca dla osób niepełnosprawnych i dla sektora. Przedstawione przykłady działających partnerstw pokazały, że angażując osoby niepełnosprawne w życie społeczne czy gospodarcze jednostki zyskują wiele więcej niż wyobrażają sobie przy realizacji swoich celów. Jednostki gospodarcze mogą kupować usługi na zasadach outsourcingu w niższych cenach, kształtują także swój wizerunek oraz dają możliwość zapracowania pieniędzy, a ich wartość jest większa niż otrzymanie darowizny. Partnerstwo jest też korzyścią dla jednostek samorządu terytorialnego - realizując usługi społeczne z zaangażowaniem osób niepełnosprawnych rozwiązują podwójnie problemy społeczne - świadczą usługi oraz zmniejszają poziom bezrobocia i poziom ubóstwa wśród niepełnosprawnych mieszkańców. Dla osób niepełnosprawnych zaangażowanie ich w działania życia gospodarczego nie tylko podnosi poczucie jakości życia, czują się też osobami ważnymi, z którymi władza chce rozmawiać, czują się w pełni sprawni jako uczestnicy życia lokalnej społeczności.

Dr Tomasz E. Wardała

Kierownik WTZ im. Jana Pawła II przy Fundacji Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji w Tarnowie.

TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

CO JAKIŚ CZAS POWRACA DYSKUSJA O TYM, CZY TARGI MAJĄ SENS...

Targi nie są uniwersalnym, idealnym narzędziem, które rozwiąże wizerunkowe i sprzedażowe problemy każdej firmy. Wybierając się na targi trzeba dobrze „odrobić swoją lekcję” - zastanowić się, co chcielibyśmy dzięki nim uzyskać, z jakimi odbiorcami rozmawiać, co im przekazać.

Targi są zazwyczaj świetnie zorganizowanymi i dopracowanymi wydarzeniami branżowymi o bardzo dużej renomie. Nie ma tam przypadkowych wystawców jednego sezonu, prezentowane są produkty wysokiej jakości, zgodne z najnowszymi trendami, a w jednym miejscu można spotkać praktycznie wszystkich najważniejszych graczy rynkowych. Pełnią istotną rolę w funkcjonowaniu każdej branży i niezwykle ciężko byłoby zastąpić eventy tego typu innym rozwiązaniem, które miałyby dawać wystawcom i odwiedzającym podobne możliwości.

Atutem targów jest formuła *face to face*, pozwalająca na bezpośredni kontakt wystawców z nabywcami, a korzyści z targów - dwustronne. Zwiedzający w jednym czasie i miejscu mogą zapoznać się i porównać pełną gamę produktów, nawiązać bezpośredni kontakt z przedstawicielami firm, uzyskać informację o inwestycjach i innowacjach. Wystawcy - dotrzeć do nowego grona potencjalnych klientów, umocnić swoją obecność na rynku, nawiązać kontakty biznesowe, porównać swoją ofertę z konkurencją, poznać oczekiwania i potrzeby klientów oraz pozyskać ich lojalność. Targi to właściwie jedyne miejsce, w którym użytkownik może przetestować dany produkt, spotkać się jednocześnie z jego producentem i innymi użytkownikami, poznać ich opinie, wysłuchać rad fachowców. Używając skrótu myślowego - są jedynym marketingowym narzędziem, które angażuje wszystkie zmysły odbiorcy. Zwiedzający ogląda, czyta, słucha, dotyka, smakuje i wącha. Żadna inna forma promocji nie daje takich możliwości. W dodatku wszystko odbywa się w atmosferze święta, w trakcie rozmów, spotkań, także nieformalnych, coraz częściej również w niecodziennej aurze.

Oplacalność wystawienia się na targach zależy od tego, co chcemy osiągnąć - sprzedaż, kontakty, klientów, współpracę, reklamę. Wszystkie ww. elementy są ze sobą związane, ale w zależności od branży i konkretnego wystawcy, jedni nastawieni będą na sprzedaż, inni na reklamę i pozyskiwanie nowych klientów, jeszcze inni na zaprezentowanie swojej oferty, pozyskiwanie kontaktów i współpracę.

O tym, że targi jako forma promocji i sprzedaży jest skuteczna, świadczy m.in. to, że każdego roku, jako element budowania wizerunku i pozycji na rynku, przedsiębiorstwa społeczne Małopolski prezentują swoją ofertę usługowo-produktową.

3 i 4 czerwca 2017 r. na Rynku w Krakowie odbyły się w doborowym towarzystwie „Festiwalu Zaczarowanej Piosenki” Fundacji Anny Dymnej „Mimo Wszystko” oraz corocznej „Parady Smoków” kolejne Targi Ekonomii Społecznej, zajmujące jedną z najważniejszych pozycji w czerwcowym kalendarzu małopolskich firm społecznych. Niecodzienne dla imprezy targowej miejsce i festiwalowa aura sprzyjała spotkaniom z klientami i stworzyła okazje do integracji, zapoznania ze specyfiką sektora ekonomii społecznej, umożliwiając handel oraz dzielenie się wiedzą.

Organizator - Regionalny Ośrodek Ekonomii Społecznej w Krakowie

w ramach projektu Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej gościł w tym roku na Targach Ekonomii Społecznej przedsiębiorstwa prezentujące swoją ofertę w postaci rękodzieła artystycznego, produktów regionalnych o oryginalnych recepturach, w postaci usług rehabilitacyjnych oraz produktów klasy premium obecnych na małopolskim rynku od kilkudziesięciu lat:

- Spółdzielnię Socjalną ZŁOTE RĄCZKI
- Spółdzielnię Socjalną KAMPU
- Stowarzyszenie Pomocy SZANSA Zakład Aktywności Zawodowej w Witowicach
- Fundację ARTES
- Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Gaudium et Spes” Warsztat Terapii Zajęciowej
- Krakowską Spółdzielnię Niewidomych SANEL
- Bonifraterską Fundację Dobroczynną Konary
- Spółdzielnię Socjalną APACZE

Choć imprezom targowym niezwykle trudno rywalizować np. z promocją w internecie, coraz głośniej mówi się o tym, że marketing na nowo odkrywa targi, których paradoksalnie największym atutem staje się ich tradycjonalizm umożliwiający kontakty i nawiązywanie relacji personalnych.

Iwona Hirsch-Chojnacka

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

Rolą tych targów jest możliwość zaprezentowania się przedsiębiorstw, których idea jest z jednej strony tworzenie miejsc pracy dla osób społecznie wykluczonych, walczących o swoją samodzielność życiową i zawodową, a z drugiej - dawanie klientom szansy dokonywania ważnych społecznie działań poprzez kupowanie produktów i usług ekonomii społecznej.

Od dłuższego czasu w Polsce prowadzona jest dyskusja w jaki sposób i jaki kierunek obrać w reformowaniu tych ogniw rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Z pewnością niezbędna jest standaryzacja usług WtZ i ZAZ, jednak niemożliwe jest osiągnięcie postępu w funkcjonowaniu skupiając się tylko na własnej działalności. W myśl powiedzenia „sami możemy wszystko, razem możemy więcej”, w funkcjonowaniu społecznym niezbędne jest rozwijanie działań partnerskich w każdym wymiarze: zarówno społecznym, publicznym, jak i prywatnym. Gdy mówimy o realizacji głównego kierunku oddziaływania WtZ i ZAZ, którym jest przygotowanie osób z niepełnosprawnością do podejmowania funkcji zawodowych, szczególnego znaczenia nabiera potrzeba rozwijania partnerstwa z przedsiębiorcami. Jest to najłabsze ogniwo dotychczas podejmowanych partnerstw. W tym zakresie potrzebna jest dalsza, wzajemna edukacja, a także wdrażanie programów pomagających w nawiązywaniu tej współpracy. Dyskusja podjęta podczas zorganizowanej przez ROPS w Krakowie konferencji pokazuje, że w Małopolsce diagnozujemy potrzebę powoływania kolejnych ZAZ, które wypełnią lukę w rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Dr Katarzyna Wojtanowicz

Członek Zarządu Bonifraterskiej Fundacji Dobroczynej w Konarach

grupach roboczych na temat kreowania partnerstw lokalnych na rzecz reintegracji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz zmian podstaw prawnych funkcjonowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych. Drugi dzień spotkania poświęcono natomiast wymianie doświadczeń i prezentacji dobrych praktyk w zakresie współpracy WtZ i ZAZ z partnerami lokalnymi.

Efektom konferencji jest apel zawierający postulowane przez środowisko małopolskich podmiotów reintegracyjnych podstawowe zmiany legislacyjne, mające na celu usprawnienie realizacji

przez WtZ funkcji reintegracji społeczno-zawodowej.

Wśród zgłoszonych podczas konferencji postulatów o charakterze ogólnym znalazł się m.in. wniosek o włączenie przedstawicieli Forum WtZ Małopolska oraz pozostałych wojewódzkich forów WtZ do prac i konsultacji w ramach działających przy Rządzie komisji i grup roboczych zajmujących się problematyką WtZ (w tym przede wszystkim do Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych), oraz o bieżące informowanie środowiska

podmiotów reintegracyjnych o planowanych zmianach legislacyjnych dotyczących funkcjonowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.

W zakresie zmian systemowych znaczący jest postulat dotyczący usprawnienia procesu przechodzenia osób niepełnosprawnych przez kolejne etapy edukacji i rehabilitacji społeczno-zawodowej (tj. szkoła specjalna - WtZ - ZAZ - zatrudnienie na chronionym lub otwartym rynku pracy), poprzez m.in. wprowadzenie jednolitego orzecznictwa w zakresie stopnia niepełnosprawności, odzwierciedlającego faktyczny stan zdrowia i możliwości w zakresie zatrudnienia osoby z niepełnosprawnościami, stworzenie warunków prawnych, w tym finansowych, sprzyjających powstawaniu nowych zakładów aktywności zawodowej m.in. poprzez umożliwienie tworzenia zakładów aktywności zawodowej przy WtZ (na bazie już funkcjonujących, wybranych pracowni WtZ), wyposażenie WtZ w efektywne narzędzia służące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz stworzenie systemu zachęt dla pracodawców, motywujących do zatrudnienia absolwentów WtZ.

Propozycje zmian legislacyjnych dotyczących bieżącego usprawnienia funkcjonowania WtZ odnosiły się przede wszystkim do zwiększenia poziomu finansowania kosztów rocznego pobytu uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej, stworzenia prawnej możliwości ponownego przyjęcia do WtZ osoby niepełnosprawnej, która w wyniku działań rehabilitacyjnych warsztatu została zatrudniona na otwartym bądź chronionym rynku pracy, a której nie udało się utrzymać na tym rynku, oraz wprowadzenia zapisu otwierającego możliwość organizacji przez WtZ w ramach rehabilitacji zawodowej we

współpracy z pracodawcami, zarówno z chronionego jak i otwartego rynku pracy, bezpłatnych praktyk zawodowych dla uczestników warsztatów. - Praktyki zawodowe będą swoistą próbą możliwości osoby niepełnosprawnej dotyczących sytuacji, kiedy podejmuje ona zatrudnienie, w warunkach najbardziej zbliżonych do realnych, poza terenem

decyzji o zatrudnieniu i rezygnacji i uczestnictwa z zajęć w WtZ - czytamy w apelu. Uczestnicy konferencji wyrazili również swe uwagi dotyczące Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (w zakresie Priorytetu III pkt. 3. Programu: Wsparcie osób niepełnosprawnych, które opuściły warsztat terapii zajęciowej, w celu podjęcia zatrudnienia na

i zawodowym niezależnie od tego, czy podejmują zatrudnienie na otwartym czy chronionym rynku pracy. Wsparcie to nie powinno być ograniczone wyłącznie do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy, z tego względu, że rynek chroniony, zatrudnienie w ZAZ lub spółdzielni socjalnej w większym stopniu niż praca na otwartym rynku stwarzają dla osoby niepełnosprawnej optymalne warunki m.in. do rehabilitacji zdrowotnej - czytamy w uzasadnieniu.

Przedstawiciele małopolskich WtZ opowiedzieli się ponadto za wprowadzeniem prawnych i finansowych rozwiązań umożliwiających powtórne przyjęcie do WtZ jego byłego uczestnika, który nie zaadaptował się na rynku pracy (na listę uczestników, bez dodatkowego okresu oczekiwania). Zdaniem uczestników konferencji w Programie doprecyzowania wymagają kwestie dotyczące konstrukcji klubów rehabilitacji przy warsztatach terapii zajęciowej, przede wszystkim model organizacyjny oraz model finansowania uczestnictwa w klubie, czy też wpływ uczestnictwa w klubie na wskaźnik zatrudnienia personelu merytorycznego WtZ.

Okazję do dyskusji na temat kierunków zmian proponowanych w Programie „Za życiem” stanowią będą regionalne konferencje konsultacyjne oraz spotkania robocze organizowane przez MRPiPS oraz Caritas w ramach projektu „Konsultacje +”, podczas których z pewnością nie zabraknie głosu środowiska podmiotów reintegracyjnych

Anna Rychły-Mierzwa

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Samo partnerstwo to u nas sposób działania a nie tylko formuła zadań czy projektów. To dzielenie się wiedzą, doświadczeniem, instrumentami i zadaniami - nie wszystko trzeba realizować samemu. Jeśli chce się mieć u siebie prężnie działające organizacje pozarządowe, to trzeba ułatwiać możliwość działania, dostarczać informacji i wręcz zlecać działania. Tym sposobem powstały w Gminie Klucze aktywne społeczności lokalne, liczne organizacje pozarządowe, w tym pożytku publicznego, grupy nieformalne, rosnąca aktywność mieszkańców i zainteresowanie sprawami gminy, co w efekcie stwarza mocne zaplecze i potencjalną możliwość wpływu na rozwiązania uchwalane w Gminie.

W oparciu o porozumienia z samorządem powstało w Gminie Klucze szereg jednostek wsparcia takich jak: warsztat terapii zajęciowej, klub integracji społecznej, centrum integracji społecznej, środowiskowy dom samopomocy, ośrodek wsparcia osób starszych i młodzieży, placówka opiekuńczo-wychowawcza, czy Spółdzielnia Socjalna „Opoka” i zakład aktywności zawodowej.

10 lutego 2017 r. Gmina Klucze podpisała porozumienie w ramach projektu „MOWES-Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej - Małopolska Zachodnia, które zakłada m.in.: wypracowanie założeń do powołania inkubatora Ekonomii Społecznej, wypracowanie zasad wspólnej realizacji projektów partnerskich, wprowadzenie nowego trybu współpracy finansowej, wypracowanie i wdrożenie procedur ułatwiających dostęp do zamówień publicznych w trybie bezprzetargowym, czy opracowanie procedur i wdrożenie klauzul społecznych.

Mam nadzieję, że na tym nie poprzestaniemy, bo czym więcej partnerów, tym więcej pomysłów i wyzwań.

Ryszard Kamionka

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczach

WtZ, w środowisku obcych osób i odmiennych od dotychczasowych schematów funkcjonowania. Weryfikacja możliwości uczestnika WtZ w tych warunkach da pełniejszy obraz stopnia jego przygotowania do podjęcia zatrudnienia. Udział w tym procesie trenera pracy - pracownika WtZ, osoby znanej i zaufanej dla osoby niepełnosprawnej, pomoże przełamać lęki i opory przed podjęciem zatrudnienia, a zrealizowane z powodzeniem praktyki dadzą osobom niepełnosprawnym więcej pewności siebie i odwagi w przyszłości, gdy przyjdzie moment podjęcia

otwartym rynku pracy), rekomendując objęcie analogicznym wsparciem jak proponowane obecnie w Programie wsparcie dla osób niepełnosprawnych, które opuściły warsztat terapii zajęciowej w celu podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy, również byłych uczestników WtZ, podejmujących zatrudnienie na chronionym rynku pracy, w spółdzielni socjalnej oraz w ZAZ. - Celem działania jest wsparcie byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

MAŁOPOLSKIE INNOWACJE SPOŁECZNE W PRAKTYCE

Pracowity I-II kwartał 2017 dla Małopolskiego Inkubatora Innowacji Społecznych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, wraz z drugim kwartałem zakończył okres intensywnych działań w ramach realizowanego projektu Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych. Był to czas szczególnie wytężonej pracy, ale jednocześnie jeden z najbardziej wyczerpujących i budzących ogromne zainteresowanie, nie tylko wśród potencjalnych Grantobiorców ale również wśród pracowników Inkubatora, ponieważ obejmował nabór innowacyjnych rozwiązań w obszarze usług opiekuńczych.

To jeden z momentów, stanowiących sedno projektu MIIS, dlatego postanowiliśmy zdać Państwu krótką relację z przebiegu naboru, oceny i wreszcie podsumować wybór, którego

dokonano, układając listę rankingową zawierającą rekomendowane do powierzenia grantu pomysły na innowacyjne rozwiązania w obszarze usług opiekuńczych.

TRYB OCENY WNIOSKÓW W KONKURSIE MIIS

Projekty zgłoszone w konkursie Małopolskiego Inkubatora Innowacji Społecznych poddane były trój etapowej ocenie: formalnej, merytorycznej i strategicznej. Oceny formalnej dokonywali pracownicy ROPS-u sprawdzając złożone dokumenty pod względem kompletności i prawidłowości wniosku, tj.: czy został złożony na właściwym, wypełniony w języku polskim, złożony przez podmiot uprawniony oraz czy budżet został poprawnie

skonstruowany i nie zawiera błędów rachunkowych, wnioskowana kwota dofinansowania nie przekracza kwoty możliwej do uzyskania, a okres testu nie trwa dłużej niż 6 miesięcy. Podczas oceny formalnej, Inkubator poprawiał oczywiste omyłki pisarskie i rachunkowe, a także inne omyłki polegające na niezgodności Wniosku z wymogami określonymi w Procedurach konkursu, zawiadamiając o tym Wnioskodawcę. Przyjęte procedury pozwoliły na uzupełnienie przez Innowatora braków we wszystkich obszarach formalnych, które nie powodowały zmian w treści wniosku, tym samym każdy wniosek prawidłowo złożony lub uzupełniony na etapie oceny formalnej - przechodził do oceny merytorycznej.

Ocen merytorycznych dokonywali eksperci z obszarów stanowiących podstawę dla proponowanych rozwiązań, którzy zostali powołani do zadania, tworząc Radę Innowacji Społecznych. Oceny merytorycznej wniosków dokonywano w sposób bezstronny, niezależnie przez dwóch członków Rady, w oparciu o kryteria, stanowiące wskaźniki innowacyjności rozwiązania: efektywność (relacja nakładów do rezultatów), nowatorstwo w skali całej Polski, adekwatność względem rzeczywistych potrzeb grup docelowych, stopień zaangażowania otoczenia osób zależnych do działania na rzecz grupy docelowej oraz wykonalność (wdrażalność) pomysłu i możliwość jego upowszechnienia.

Ocena strategiczna dokonywana była przez grono ekspertów, wyłonionych spośród członków Rady, których praca pozwoliła na utworzenie listy rankingowej, na której znalazły się najwyżej ocenione projekty innowacyjne przeznaczone do dofinansowania. Ocenie tej poddane zostały wnioski, które

Posiedzenie Rady Innowacji Społecznych, na zdj. Przewodnicząca RIS - Pani Wioletta Wilimska, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

pozytywnie przeszły etap oceny merytorycznej, a utworzona lista, klasyfikująca projekty, stanowiła rozstrzygnięcie konkursu grantowego realizowanego przez ROPS w Krakowie. Wyniki pracy Rady zostały zamieszczona stronie internetowej www.rops.krakow.pl, w zakładce Aktualności MIIS.

Specjalna aplikacja dla seniorów, nowoczesny program odchudzania dla osób niepełnosprawnych czy internetowy czat zaufania - to tylko niektóre z innowacji społecznych, które trafiły na listę Małopolskich Innowacji Społecznych. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, już jesienią pomysłodawcy będą mieli szansę na sprawdzenie ich skuteczności w praktyce.

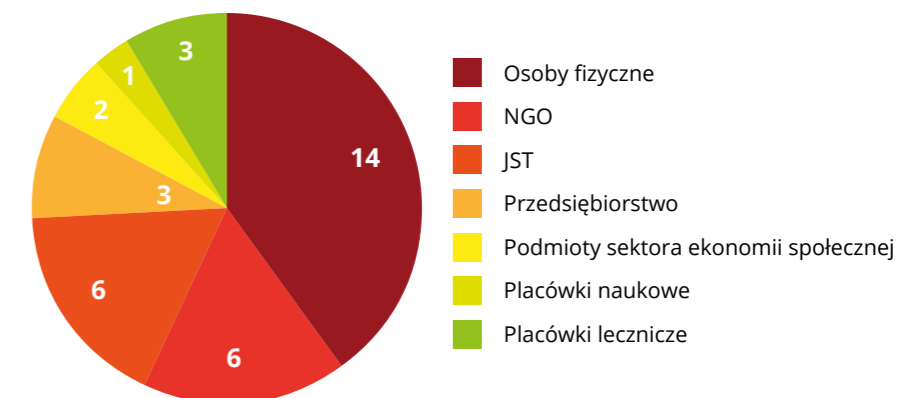
Wśród przeznaczonych do dofinansowania rozwiązań najwyższą punktację otrzymał projekt Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Nowym Targu, pod nazwą „Postrewalidacja - forma wsparcia osób głęboko wielorako niepełnosprawnych i ich rodzin”. Projekt zakłada wykorzystanie metody bazalnej w pracy z osobami głęboko wielorako niepełnosprawnymi i wprowadza nowe podejście w obszarze oczekiwań i celów realizowanej terapii. Wspomniana metoda bazalna opiera się na sensorycznej stymulacji osoby, poprzez bierny udział w czynnościach dnia codziennego. Niepełnosprawni, do których kierowane jest rozwiązanie, to osoby, które są całkowicie niesamodzielne, leżące, wymagające stałej opieki i pielęgnacji, charakteryzujące się znikomym lub żadnym kontaktem z otoczeniem. Wskazana przez Grantobiorcę diagnoza, pokazuje, że ten „kontakt” może być budowany i wzmacniany poprzez oddziaływanie na bodźce smakowe, zapachowe, słuchowe, dotykowe i inne, które stymulują sensory poprzez pobudzenie

zmysłowe. Na potencjał Grantobiorcy składa się między innymi jego wieloletnia praca i opieka nad osobami o głębokiej i wielorakiej niepełnosprawności, oraz ich rodzinami, która stała się bazą dla szukania innowacyjnego rozwiązania, polegającego nie tyle na

skierowanych do oceny merytorycznej i strategicznej.

Ocena strategiczna pozwoliła utworzyć listę rankingową, na której znalazło się **15 projektów** przeznaczonych do dofinansowania i listę rezerwową, dla dwóch projektów.

Innowatorzy w konkursie

Wykres 1. Grupy Grantobiorców

„usprawnianiu” osoby z głęboką, wieloraką dysfunkcją ile na jej włączaniu w codzienność poprzez bierny uczestnictwo w typowych aktywnościach i ich odbiór za pomocą dźwięku, słuchu, dotyku, wrażeń.

KONKURS NA MAŁOPOLSKIE INNOWACJE SPOŁECZNE W LICZBACH

Do udziału w realizowanym przez ROPS konkursie - Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych - wpłynęło 36 wniosków, z propozycjami rozwiązań do przetestowania w skali mikro, spośród których 14 przeszło ocenę formalną pozytywnie bez konieczności dokonania korekty, w 4 wnioskach Inkubator poprawił oczywiste omyłki pisarskie lub rachunkowe a 8 wniosków zostało skierowanych do dokonania korekty przez pomysłodawcę. Finalnie, **34** spośród złożonych w konkursie pozytywnie przeszło ocenę formalną i zostało

Dane przedstawione na wykresie, ilustrują, kim są Małopolscy Wnioskodawcy. Na uwagę zasługuje fakt, że możliwość ubiegania się o dofinansowanie przez osoby fizyczne jest niejako nowością w stosunku do standardowych procedur przyznawania środków w ramach EFS. Pomysłodawca projektu założył, że szukając oddolnych inicjatyw, które stanowią odpowiedź na realnie występujące problemy, powinien zwrócić się bezpośrednio do osób, rodzin, które z autopsji znają kwestie sprawowania opieki i świadczenia usług opiekuńczych na rzecz osób zależnych. Wyniki dowodzą słuszności założenia, wskazując, że w Małopolsce, grupą, która najliczniej odpowiedziała na wezwanie do Innowacji były osoby fizyczne, na co dzień świadczące prywatnie lub zawodowo usługi opiekuńcze.

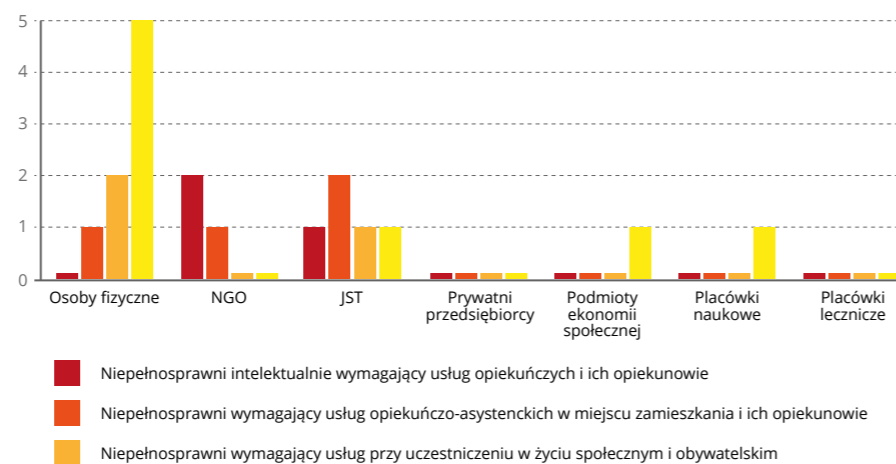
Kolejne dwie grupy to organizacje pozarządowe i jednostki samorządu

terytorialnego, które wykazały się dużym potencjałem i doświadczeniem, zarówno w realizacji projektów unijnych jak też w zakresie znajomości potrzeb na rynku usług opiekuńczych.

Mniej liczną reprezentację stanowiły przedsiębiorstwa, placówki leczniczo - zdrowotne, placówki naukowe oraz podmioty ekonomii społecznej, które łącznie przedłożyły 9 wniosków.

Przedłożone wnioski pogrupowane według grup odbiorców, którym dedykowane są rozwiązania, przedstawia wykres nr 2. Z uwagi na fakt, że część projektów, kierowało rozwiązania do więcej niż jednej grupy odbiorców, ich liczba przekroczyła liczbę wniosków zgłoszonych w konkursie grantowym.

Powyższe analizy posłużą Inkubatorowi nie tylko jako materiał sprawozdawczy, ale również jako źródło informacji i inspiracji do dalszej pracy i wyznaczenia kierunków działań przed ogłoszeniem kolejnych tur naboru. Będą wskazówką dla koncentrowania grupy odbiorców, którzy w ocenie Inkubatora posiadają duży potencjał i możliwości w zakresie kreowania innowacyjnych rozwiązań, ale nie są licznie lub w ogóle reprezentowani w gronie podmiotów startujących w konkursie.

Wykres 3. Wykaz podmiotów, które znalazły się na liście rankingowej, wraz z grupami do których celowały rozwiązania.

NAJBLIŻSZE PLANY

Najbliższe tygodnie w całości poświęcimy Innowatorom.

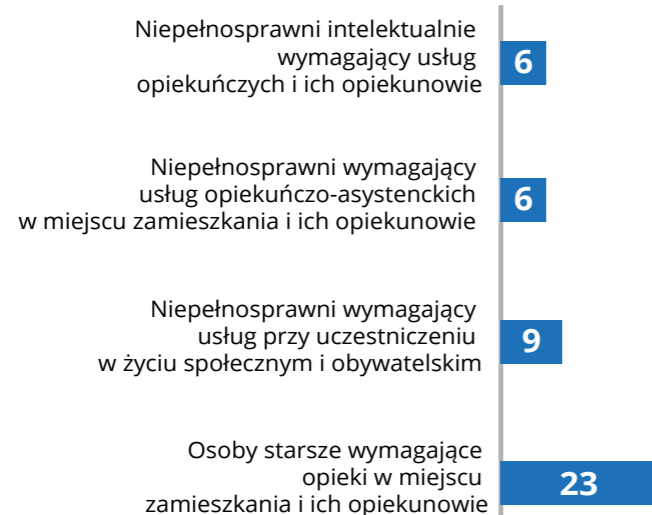
Rozstrzygnięcie konkursu grantowego, stanowi jednocześnie początek pracy nad specyfikacjami wybranych rozwiązań. Ich rolą jest uszczegółowienie pomysłów prezentowanych we wnioskach, zapisanie w formie konkretnych działań i zaplanowanie kosztów, które wygenerują. Jest to też czasowe zaplanowanie testowania. Specyfikacje poprzedzają podpisanie umowy, stanowią jej podstawę i będą jej integralną częścią. Pierwsze umowy

planujemy podpisać do końca sierpnia br., co oznacza, że rozpoczęcie testowania pierwszych Innowacji rozpocznie się we wrześniu 2017 r.

Czeka nas więc okres kolejnych wyzwań i wytężonej pracy ale dzięki temu, w kolejnym numerze es.O.es. a będziemy mogli przedstawić Państwu pierwsze relacje z testowania Innowacyjnych rozwiązań, które otrzymają dofinansowanie w ramach projektu MIIS. Już teraz zapraszamy do czytania kolejnego numeru, a w celu pozyskania bieżących informacji o tym co się dzieje w projekcie, jakie mamy plany i jak przebiegają kolejne etapy realizacji - zapraszamy na naszą stronę internetową: www.rops.krakow.pl

Agnieszka Kamińska

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Wykres 2. Liczba wniosków w podziale na grupy odbiorców, do których kierowane było rozwiązanie

Wykres 2.

Z OBSERWATORIUM

JAKIE FORMY PRZYBIERA WSPÓŁPRACA MAŁOPOLSKICH GMIN I POWIATÓW Z PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ?

Ekonomia społeczna na społecznie odpowiedzialnym terytorium - tak brzmi Priorytet I Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES).

Społecznie odpowiedzialne terytorium, w myśl KPRES, zawiera się m.in. w działaniach wspierających: lokalną samoorganizację i aktywność obywatelską, rozwijaniu usług użyteczności publicznej oraz takich jak: zrównoważony rozwój, tożsamość kulturowa, solidarność pokoleń czy aktywna integracja. Poprzeczka dla terytorium czyli wspólnoty lokalnej została zatem wysoko postawiona. To mieszkańcy, na danym terytorium, tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową i powinni organizować się w celu podejmowania działań na rzecz poprawy jakości swojego życia i życia wspólnoty. A jaką rolę powinni pełnić przedstawiciele mieszkańców czyli władze gminne i powiatowe? Według założeń modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych⁴ samorząd powinien wspierać mieszkańców i organizacje społeczne poprzez współpracę w trzech podstawowych płaszczyznach:

1. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych (włączanie organizacji pozarządowych czy szerzej podmiotów ekonomii

społecznej w działania mające na celu planowanie polityk publicznych - tworzenie dokumentów o charakterze strategicznym i planistycznym oraz ocenę realizacji tych polityk).

2. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji

zadań publicznych (realizacja zadań publicznych leżących w kompetencjach JST przy udziale

PES - za pomocą finansowych i pozafinansowych form współpracy).

3. Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności (tworzenie instytucji / rozwiązań na rzecz organizacji pozarządowych, ale też kultury postępowania / współpracy z sektorem pozarządowym).

Niniejszy artykuł stawia sobie za zadanie zaprezentowanie małopolskich gmin i powiatów w kontekście ww. trzech płaszczyzn współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Informacji na temat form współpracy - ich rodzajów oraz popularności stosowania dostarczają dane z ostatniego „Monitoringu współpracy małopolskich gmin i powiatów z podmiotami ekonomii społecznej w 2016 r.”⁵. Jak co roku, w tegorocznym badaniu pytaliśmy gminy i powiaty o to, czy w 2016 roku stosowały poszczególne formy współpracy z PES. Omawiane formy współpracy w kwestionariuszu ankiety występują w postaci 10 wyszczególnio-

⁵ W badaniu wzięło udział 172 JST, w tym 154 gmin (84,6% wszystkich gmin) oraz 18 z 19 powiatów. Łącznie w V edycji badania udało się pozyskać odpowiedzi od 85,6% JST.

⁴ http://www.pokl541.pozYTEK.gov.pl/files/Model/Produkty/model_wspolpracy.pdf

nych form, które na potrzeby porównania z modelem współpracy zostały w niniejszym artykule przydzielone do trzech opisanych powyżej płaszczyzn.

Współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych

Konsultacje z PES projektantów normatywnych dotyczących strefy zadań pożytku publicznego;

Utworzenie/kontynuowanie prac wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli PES oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;

co stanowi ok. 79% i świadczy o znacznym przyroście w stosunku do roku 2015. W tym obszarze brak wyraźnej różnicy między częstotliwością stosowania

Współpraca w zakresie tworzenia realizacji zadań publicznych

Powierzenie PES realizacji wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji

Wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie realizacji;

Umowy partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektów

■ wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;

Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności

Udzielanie wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach (np. użytkowanie, najem lub dzierżawa w drodze bezprzetargowej lub po cenach niższych niż rynkowe

Wsparcie organizacyjno - merytoryczne dla PES (np. punkt poradnictwa dla NGO)

Udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom pozarządowym na realizację zadań w sferze pożytku publicznego

Współpraca z PES w formie regrantingu

Jak zatem prezentują się małopolskie JST na płaszczyźnie współpracy w zakresie tworzenia polityk publicznych? Do tego obszaru zostały włączone dwie formy współpracy, o które pytamy w kwestionariuszu ankiety:

- konsultacje projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego
- utworzenie/kontynuowanie prac wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli PES oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

Z tych dwóch form, zdecydowanie większą popularnością cieszy się w Małopolsce konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego. W 2016 r. konsultacje miały miejsce w 129 JST, które wzięły udział w badaniu,

wania tej formy współpracy a typem JST. Znacznie mniej popularną formą współpracy jest tworzenie i praca wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym. Odbываła się ona w 38 JST czyli w 23% badanych gmin i powiatów. Wyróżniają się w tym miejscu powiaty, z których ponad połowa może pochwalić się posiadaniem rzeczonych zespołów oraz gminy miejskie. W gminach wiejskich istnienie omawianych zespołów jest zdecydowaną rzadkością (15 % posiada zespoły), nieco lepiej sytuują się gminy miejsko - wiejskie (24% posiada omawiane zespoły).

Do płaszczyzny „współpraca w zakresie realizacji zadań publicznych” zostały włączone trzy formy współpracy zawarte w kwestionariuszu:

- powierzenie PES realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;

- umowy partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektów.

Dwie pierwsze formy - powierzenie i wspieranie są bardzo popularne wśród samorządów. Wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie realizacji tych zadań zastosowało 142 ze 163 JST, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie, co stanowi 87% JST, (przyrost o ok. 7 pp. w stosunku do 2015r.). Powierzenie PES realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji zastosowało 87 JST co stanowi ok. 53%. W tym przypadku również zauważamy przyrost o 7 pp. w stosunku do roku 2015. To, co łączy wszystkie gminy i powiaty to stosowanie trybu wspierania realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,

w przypadku powierzania realizacji zadań publicznych widać jednak pewne różnice - to głównie powiaty stosują tę formę współpracy (4/5 badanych powiatów). Najbardziej spotykaną w świetle wyników badań formą jest zawieranie umów partnerskich na realizację projektów (19% JST). Również w tym przypadku wyraźnie wyróżniają się in plus powiaty, które dwukrotnie częściej realizują tę formę współpracy (39% powiatów).

Do płaszczyzny pn. „infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności” zostało włączonych najwięcej form, bo aż pięć z dziesięciu, o które pytamy w badaniu. Niemniej jednak są to bardzo ważne formy, zarówno pozafinansowe, jak i finansowe, tworzące klimat do powstawania PES oraz rozwoju i profesjonalizacji istniejących organizacji:

- Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- Udzielanie wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach (np. użytkowanie, najem lub dzierżawa w drodze bezprzetargowej lub po cenach niższych niż rynkowe);
- Wsparcie organizacyjno - merytoryczne dla PES (np. Punkt poradnictwa dla NGO).
- Udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom

pozarządowym na realizację zadań w sferze pożytku publicznego;

- Współpraca z PES w formie regrantingu (forma dodana w tegorocznej edycji badania);

W zdecydowanej większości JST, bez względu na typ jednostki, standardem stało się wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań (81% JST). Udzielanie wsparcia lokalowego to w przeważającej mierze forma stosowana przez gminy - ponad ¾ gmin miejsko-wiejskich i miejskich oraz 60% gmin wiejskich stosuje takie formy wsparcia dla lokalnie działających PES. Wsparcie organizacyjno - merytoryczne dla PES (np. Punkt poradnictwa dla NGO) w 2016 r. zorganizowało 60 JST co stanowi 37% badanych jednostek. Zdecydowanie najrzadziej stosowane formy wsparcia to udzielanie pożyczek oraz gwarancji (4% JST) oraz regrantingu (5% JST). Te dwie ostatnie formy relatywnie częściej „używane są” w gminach miejskich; nie stosują je w ogóle powiaty.

Analizując różnorodność stosowanych przez małopolskie gminy i powiaty form w czasie (od 2012 roku) widzimy z roku na rok ok. 2-procentowe przyrosty w stosowaniu większości form. Jest to bardzo pocieszająca informacja płynąca z badań. Niemniej

jednak małopolskie JST można podzielić z grubsza na trzy typy w zależności od zasięgu i różnorodności stosowanych form - te które stosują wiele, bardzo różnorodnych form współpracy (powyżej sześciu z 10 wymienionych w badaniu), te które stosują „główne formy” typu: wspierania PES w realizacji zadań publicznych, wzajemne informowanie się, konsultacje dotyczących sfery zadań pożytku publicznego czy udzielania wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach oraz powierzenie PES realizacji zadań publicznych (od 3-6 form współpracy). Trzecią grupę tworzą JST, które nie stosują żadnej formy współpracy lub pojedyncze (głównie wspieranie zadań publicznych i informowanie się o działaniach). Należy zaznaczyć, że powodów takiego stanu rzeczy zazwyczaj jest wiele i nie zawsze są one po stronie JST. Bardzo często brakuje w danej gminie, zwłaszcza o charakterze wiejskim organizacji pozarządowych, które mogłyby stać się partnerem dla JST w realizacji zadań publicznych czy współpracy, jako takiej.

Marta Bohdziewicz-Lulewicz

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2016 - NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

PROBLEMY:

Ocena zasobów pomocy społecznej województwa Małopolskiego za rok 2016 pokazuje, iż w roku 2016 w porównaniu z latami poprzednimi **zanotowano korzystniejsze wartości wybranych wskaźników** wykluczenia społecznego. Zarówno odsetek mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej,

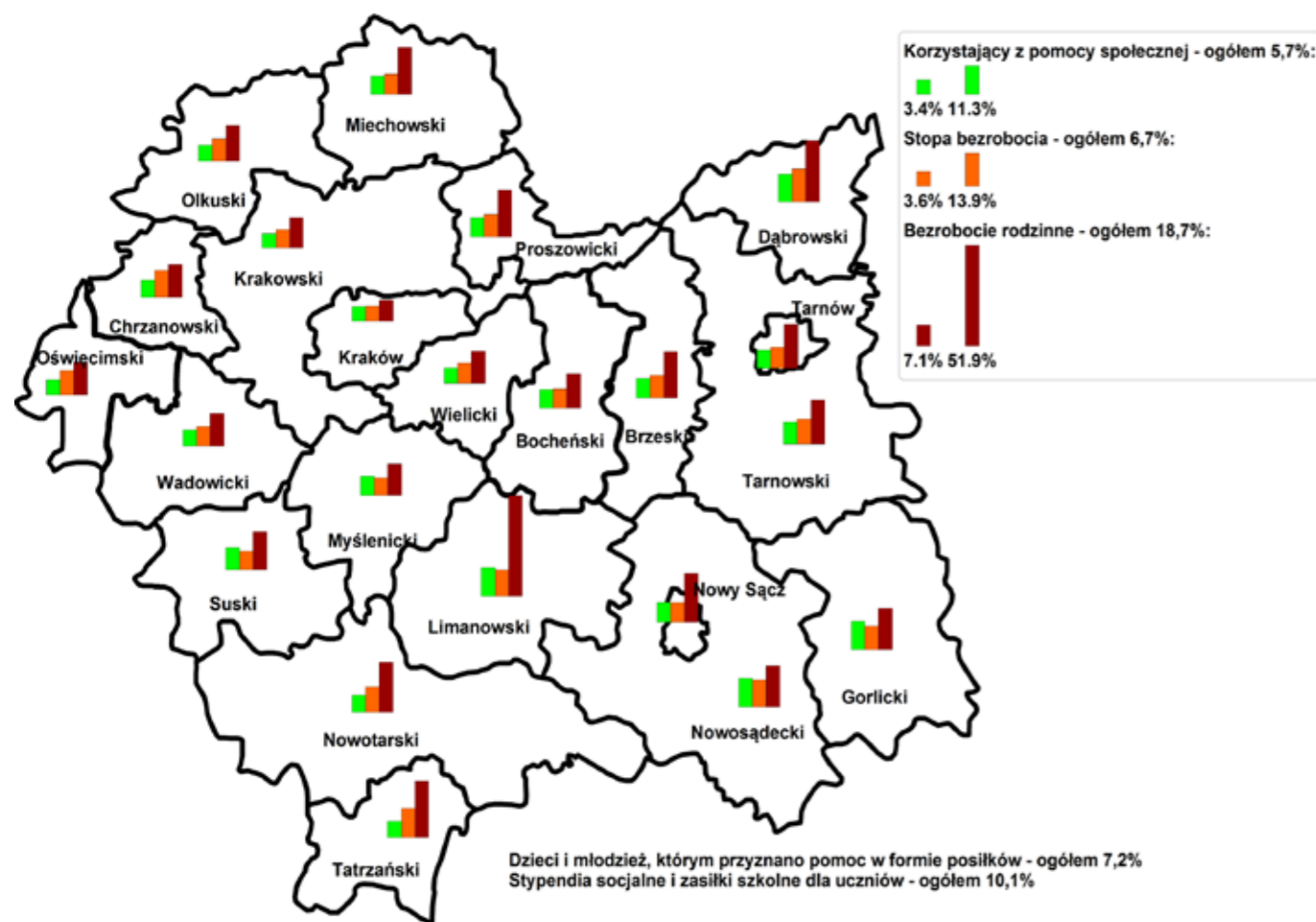
jak i wskaźniki bezrobocia (stopa bezrobocia i bezrobocie rodzinne) są niższe we wszystkich powiatach Małopolski niż w roku 2015.

Szczególną uwagę zwraca wskaźnik dotyczący korzystających z pomocy społecznej. Nie tylko spada rok do roku ogólna liczba beneficjentów systemu pomocy, ale zmienia się struktura korzystających

ze wsparcia. Zmniejsza się liczba rodzin z dziećmi korzystających z systemu, w tym liczba rodzin wielodzietnych (posiadających 3 i więcej dzieci). Największy spadek (porównując dane od 2012 r.) można zauważyć pomiędzy 2015 i 2016 r. Mimo optymistycznych trendów niezmiennie od lat istnieje wewnątrz zróżnicowanie regionu. Choć należy dodać, iż różnice pomiędzy skrajnymi wartościami omawianych wskaźników stale się zmniejszają. I tak:

- odsetek Małopolan korzystających z pomocy społecznej - różnica pomiędzy powiatem, w którym zanotowano najwyższą i najniższą wartość zmniejszyła się z 10,9 p. p. w 2012 r. do 7,9 p. p. w 2016 r.;

Wybrane wskaźniki zagrożenia wykluczeniem społecznym w Małopolsce w 2016 r.:

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie oraz raportu Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2016, WUP w Krakowie, Kraków 2017 i innych danych z WUP w Krakowie. Dane dot. ludności - GUS - Baza Demografia, dostęp z dnia 10.05.2017 r.

- różnica w najwyższej i najniższej wartości stopy bezrobocia w powiatach wynosiła w 14 p. p. w 2012 r., a 10,3 p. p., 2016 r.;
- różnica pomiędzy odsetkiem osób bezrobotnych, których dotyczy zjawisko „bezrobocia rodzinnego” w całkowitej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie z najwyższą i najniższą notą wyniosła w 2012 r. - 48,8 p. p., a w 2016 r. 44,8 p. p.

Zebrane dane wskazują na to, iż **szczególnie niekorzystna sytuacja dotyczy południowo - wschodniej części województwa, w tym przede wszystkim powiatów: dąbrowskiego, gorlickiego, limanowskiego i nowosądeckiego, gdyż (mimo poprawy sytuacji) ciągle charakteryzują się one najwyższym udziałem korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogóle ludności**. W tych powiatach wartość wskaźnika wahała się od 11,0% w powiecie dąbrowskim do 11,3% w powiecie limanowskim (w 2015 r. odpowiednio: 11,8% i 12,8%, a w 2012 r.: 12,9% i 13,5% w tych samych powiatach), przy średniej dla województwa 5,7%. Odsetek rodzin z dziećmi w ogóle rodzin korzystających z pomocy w tych powiatach osiąga także jedno z najwyższych wskaźników: od 44,2% w powiecie gorlickim do 54,4% w nowosądeckim, przy średniej dla regionu - 35,5%.

Na koncentrację problemów nie bez wpływu pozostaje między innymi sytuacja dotycząca bezrobocia rejestrowanego i rodzinnego:

- najwyższy wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego w 2016 r. wystąpił ponownie w powiecie dąbrowskim, a różnica pomiędzy Krakowem o najniższej stopie bezrobocia (3,6%) a powiatem dąbrowskim (13,9%) wynosiła 10,3 p. p. Powiaty: nowosądecki, limanowski

i gorlicki lokowały się także dużo powyżej średniej dla regionu (odpowiednio: 10,5% - dwudziesta lokata, 10,1% - osiemnasta lokata, 8,5% z czternastym miejscem w Małopolsce);

- najwyższe „bezrobocie rodzinne” dotyczyło ponownie tych samych powiatów: limanowskiego - 51,9% (w 2015 r. 53,7%, w 2013 r. 60,5% ogółu bezrobotnych w powiecie) i dąbrowskiego - 29,8% (w 2015 r. 35,6%, w 2013 r. 45,0%), przy przeciętnej wojewódzkiej 18,7% (w 2015 r. - 22,1%, a w 2013 r. - 27,9%). Dwa kolejne powiaty osiągnęły wskaźniki nieco niższe od średniej dla regionu: nowosądecki - 18,5%, a gorlicki 18,3%. Różnica pomiędzy powiatami o najniższym (7,1% w Krakowie) i najwyższym wskaźniku wyniosła 44 p. p. (w 2015 r. 45 p. p., a w 2013 r. - 48,8 p. p.);

Jednocześnie czynnikami podnoszącymi ryzyko ubóstwa jest liczba rodzin wielodzietnych oraz odsetek mieszkańców z niepełnosprawnością:

- warto przypomnieć, że powiaty limanowski i nowosądecki wg wyników ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r. charakteryzują się najwyższym udziałem rodzin wielodzietnych (3+) w ogóle rodzin z dziećmi - odpowiednio 27,7% i 25,1% przy przeciętnej dla Małopolski 14,7%. Powiaty dąbrowski i gorlicki zajmowały odpowiednio 6. i 9. pozycję w województwie pod tym względem;
- powiat gorlicki to także (po Tarnowie) powiat o najwyższym udziale osób niepełnosprawnych prawnie w populacji powiatu (11,1% przy średniej dla regionu 8,5%) - dane NSP 2011.

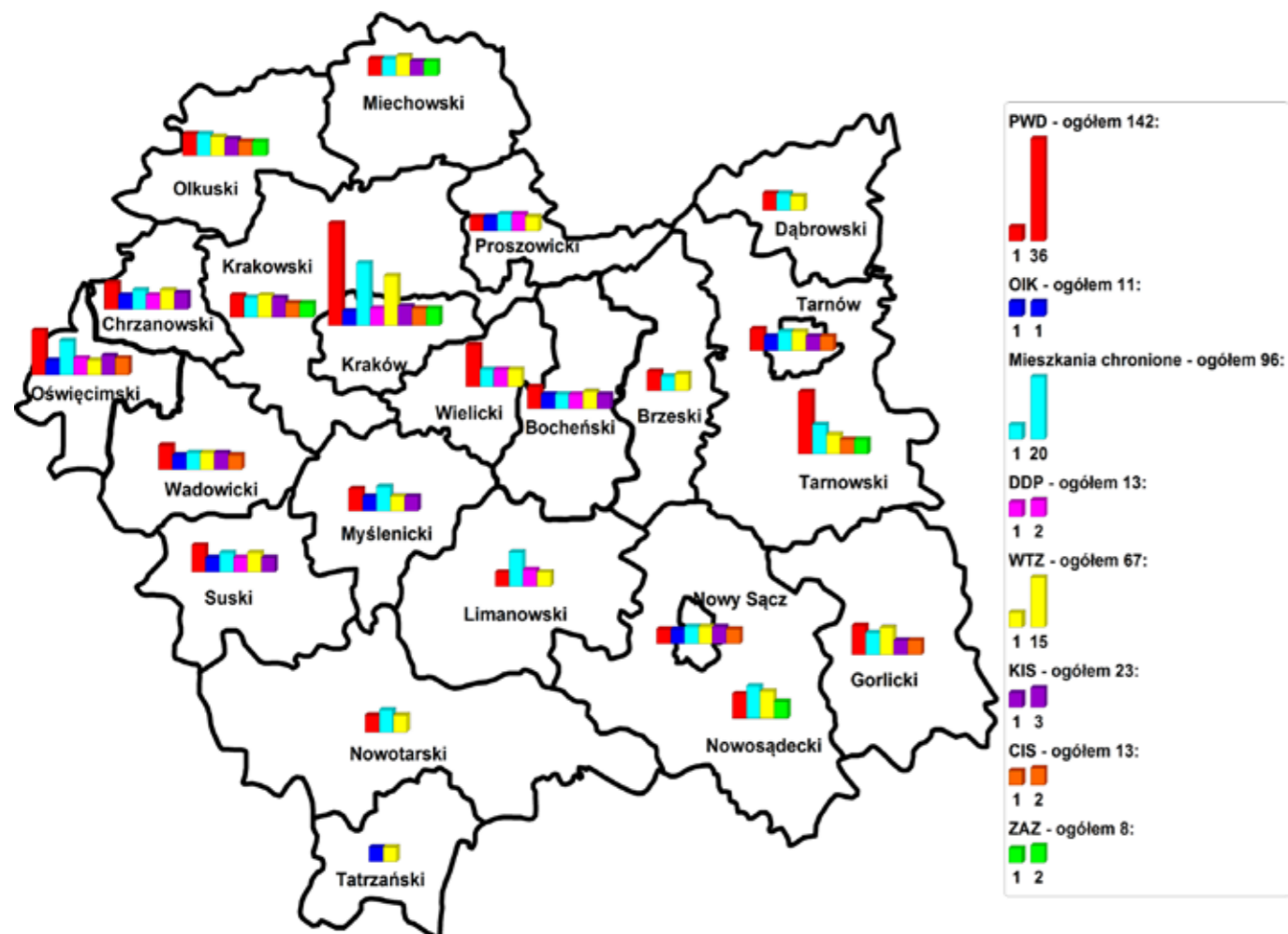
ZASOBY:

Ocena zasobów pomocy społecznej województwa Małopolskiego za rok 2016 wskazuje także, iż dostęp mieszkańców do usług społecznych ulega ciągłej poprawie. Od roku 2012 przybyło w regionie:

- 36 mieszkań chronionych (w 2016 r. wszystkie powiaty z wyjątkiem tatrzańskiego dysponowały łącznie 96 mieszkaniami chronionymi),
- 20 placówek wsparcia dziennego (w 2016 r. funkcjonowały we wszystkich powiatach oprócz tatrzańskiego 142 tego typu placówki),
- 6 dziennych domów pomocy (w 2016 r. funkcjonowało 13 tego rodzaju domów w 8 powiatach),
- 40 klubów samopomocy (w 2016 r. w 19 powiatach działało 50 tego rodzaju klubów),
- 2 warsztaty terapii zajęciowej (w 2016 r. w każdym z powiatów funkcjonowało łącznie 67 WTZ),
- 3 środowiskowe domy samopomocy (w 2016 r. w każdym z powiatów, oprócz powiatu tatrzańskiego było do dyspozycji w sumie 77 jednostek),
- 6 centrów integracji społecznej (w 2016 r. w 11 powiatach działało 11 CIS),
- 11 klubów integracji społecznej (w 2016 r. w 13 powiatach funkcjonowały 23 KIS),
- 2 zakłady aktywności zawodowej (w 2016 r. w 6 powiatach - 8 ZAZ),
- 44 spółdzielnie socjalne (w 2016 r. w 18 powiatach działało 99 takich spółdzielni).

Jednak pod względem dostępności mieszkańców do zasobów pomocy społecznej i jej otoczenia występuje ciągle **duże zróżnicowanie w regionie**. Dużo mniej korzystną sytuacją

Wybrane zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia w Małopolsce w 2016 r.:

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie oraz wykazu ZAZ (stan na marzec 2017 r.) dostępnego na stronie internetowej MUW w Krakowie i danych dot. KIS i CIS pozyskanych z MUW w Krakowie.

charakteryzują się wschodnie powiaty Małopolski.

W powiatach charakteryzujących się najmniej korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi korzystających z pomocy społecznej (dąbrowskim, gorlickim, limanowskim, nowosądeckim) mieszkańcy nie mają dostępu do usług ośrodków interwencji kryzysowej w swoim powiecie. Na terenie tych powiatów działa tylko jeden klub integracji społecznej i funkcjonuje jedno centrum integracji społecznej (obydwa w powiecie gorlickim). 2 dzienne domy pomocy działały w powiecie limanowskim, w powiecie nowosądeckim funkcjonowały natomiast 2 zakłady aktywności zawodowej.

Dodatkowo powiatami o bardzo ubogiej infrastrukturze społecznej są powiaty: brzeski, nowotarski i tatrzański - nie funkcjonuje na ich obszarze: klub integracji społecznej, centrum integracji społecznej, dzienny dom pomocy, ani zakład aktywności zawodowej. W powiecie tatrzańskim mieszkańcy mogą korzystać z ośrodka interwencji kryzysowej, który nie funkcjonuje w dwóch pozostałych powiatach. Tam zaś mieszkańcy mogą korzystać z mieszkania chronionego, a dzieci i młodzież także z placówki wsparcia dziennego, których brak w powiecie tatrzańskim.

Rozmieszczenie kluczowych zasobów pomocy społecznej i jej otoczenia w sposób zbiorczy ilustruje

zamieszczona poniżej mapa *Wybrane zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia w Małopolsce w 2016 r.*

Jednocześnie analizując zasoby pomocy społecznej Małopolski zwraca także uwagę, mimo poprawiającej się sytuacji, ciągle:

- niedostateczne wykorzystanie istniejących zasobów mieszkań chronionych.

W 2016 r. w mieszkaniach chronionych oferowano w Małopolsce łącznie 396 miejsc (o 60 więcej niż przed rokiem), ale w ciągu roku skorzystało z nich tylko 256 osób (o 66 więcej), co oznacza, że były one wykorzystane w 65% (o 8 p. więcej niż w 2015 r.);

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE			2014 r.	2015 r.	2016 r.	
WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców		3.368.336	3.372.618	3.382.260	
	Stopa bezrobocia (w %) - stan na 31 XII		9,9%	8,4%	6,7%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (w %)		55,6%	55,1%	53,9%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej	liczba osób	134 624	130 465	117 181	
		liczba rodzin	80 223	77 147	73 025	
		liczba osób w rodzinach	229 800	217 989	192 925	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		74,0%	72,7%	67,9%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		63,8%	65,0%	66,6%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności (liczba osób w rodzinach)		6,8%	6,5%	5,7%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	61,6%	61,8%	61,5%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	45%	42,0%	39,9%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,7%	31,0%	32,8%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	33,7%	30,8%	29,3%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	12,7%	14,0%	13,0%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa - wielodzietność	% liczby rodzin	9,8%	11,2%	10,3%
	Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		8,1%	8,1%	7,2%	
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych		5 996	6 521	6 846	
	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi		830	872	925	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną		6,3%	7,0%	6,0%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową gmin		4 145	3 311	2 736	
Liczba osób korzystających z ośrodków interwencji kryzysowej		10 086	9 743	8 955		
Udział osób objętych kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,2%	2,7%	2,5%		
Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności		89	106	222		
Liczba osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego (w CIS)		392	365	338		
Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia		1 704	1 227	1 467		
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny		2 418	2 729	3 021		

■ deficyt usług opiekuńczych:

W 2016 r. z gminnych usług opiekuńczych skorzystało 6 846 mieszkańców, o 325 osób więcej niż przed rokiem, o 850 więcej niż w 2014 r., a o 1 079 więcej niż w 2012 r. Zdecydowanie mniej mieszkańców korzysta ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - 925 osób (o 53 więcej niż w 2015 r. i o 167 więcej niż w 2012 r.). Mimo poprawy sytuacji w tym zakresie należy stwierdzić, iż w 2016 r. województwo małopolskie zamieszkiwało

prawie 532 tysięcy osób powyżej 65 roku życia (o prawie 17 tys. więcej niż w 2015 r. - 0,5 p. p.), w tym ponad 142 tys. osób w wieku powyżej 80 lat (o ponad 4,8 tys. więcej niż w 2015 r. - 0,1 p. p.). Dodatkowo wśród osób niepełnosprawnych ogółem (prawnie i biologicznie) w Małopolsce osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 53%. Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w Małopolsce także dominowały osoby w wieku poprodukcyjnym (51,2%). Co więcej, w związku z postępującą modernizacją, a co za tym idzie zwiększeniem poziomu społecznych zagrożeń dla zdrowia psychicznego, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przemoc, singularyzacja życia, rozluźnienie więzi społecznych, w tym rodzinnych, przewidywane

jest nasilenie się ryzyka pogorszenia kondycji psychicznej społeczeństwa. W Małopolsce liczba leczonych z tytułu zaburzeń psychicznych wyniosła 125 077 osób (3,7% w 2015 r., o 2,9 tys. więcej niż w 2014 r.), w tym po raz pierwszy 31 714 osoby (o 7 702 osoby więcej niż rok wcześniej).

Odnosząc się do zasobów pomocy społecznej należy podkreślić, iż od 2014 r. utrzymuje się niekorzystna tendencja zmniejszania się liczby pracowników socjalnych:

■ w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej zatrudniano w 2016 r. 1 673 pracowników socjalnych - o 12 mniej niż w 2015 r. i o 40 mniej niż w 2014 r.,

■ założone w *Ustawie o pomocy społecznej* 2 000 mieszkańców na jednego pracownika socjalnego przekroczone w skali województwa w 2016 r. o 22 osoby. Dodatkowo owo założenie nie było spełnione w 2016 r. w 105 gminach (w 11 małopolskich powiatach biorąc pod uwagę średnie z gmin),

■ ciągle jeszcze funkcjonowały w regionie ośrodki pomocy społecznej, w których zatrudniano mniej niż wymaganych 3 pracowników socjalnych. Dotyczy to 17 gmin (rok wcześniej 10, a w 2014 r. - 6 gmin).

Ponadto w 2016 r. w Małopolsce istniały ośrodki, gdzie zatrudniano trzech pracowników w jednostce (3 jednostki w powiatach: dąbrowskim, wadowickim i proszowicki) lub czterech pracowników (1 jednostka w powiecie dąbrowskim).

Wpływ na tę sytuację ma zapewne fakt, iż od roku 2015 wraz z zakończeniem realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej zmniejszało się finansowanie zatrudnienia pracowników socjalnych w OPS ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2016 r. z EFS finansowano zatrudnienie już tylko 65 pracowników socjalnych czyli 3,9% ogółu tych pracowników w regionie, podczas gdy rok wcześniej 148, a w 2014 r. było to aż 450.

Zakończenie realizacji projektów systemowych OPS w ramach PO KL 2007-2013 ma prawdopodobnie także wpływ na zawieranie kontraktów socjalnych z beneficjentami pomocy społecznej (w projektach konieczne było osiągnięcie m.in. określonych wartości wskaźnika dotyczącego liczby osób objętych kontraktami socjalnymi). Małopolskie ośrodki pomocy społecznej zawierają coraz mniej kontraktów socjalnych klientami - w 2016 r. było to 4 304 kontrakty socjalne, podczas gdy w 2015 r. - 5 659, a dwa lata wcześniej - 9 268 kontaktów.

Zapraszamy do zapoznania się z całym raportem Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2016: www.rops.krakow.pl, zakładka: BADANIA I ANALIZY.

Iwona Banasiewicz

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Projekt: *Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej*

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

MAŁOPOLSKA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt: *Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych*

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

MIS

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MAŁOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Dla wszystkich zainteresowanych rozwojem działalności w obszarze ekonomii społecznej (osób, organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, itp.) dostępne będą m.in.:

- warsztaty i szkolenia,
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych,
- usługi wspierające rozwój istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Powyższe wsparcie dostępne będzie w każdym z pięciu subregionów Małopolski w Małopolskich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Wszystkie informacje dostępne będą na stronie: www.es.malopolska.pl w zakładkach dot. poszczególnych subregionów.

SUBREGION KRAKOWSKI

Obejmuje powiaty:

- miechowski
- krakowski
- m. Kraków
- proszowicki
- wielicki
- bocheński
- myślenicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
MISTIA**

ul. Szlak 73a, 31-153 Kraków
tel.: 12 633 51 54

SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Obejmuje powiaty:

- olkuski
- chrzanowski
- oświęcimski
- wadowicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Spółdzielnia Socjalna Opoka**

Olkusz, ul. Floriańska 2
tel.: 32 307 02 67

**Punkt Coworkingu Społecznego
Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.**

Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5
tel.: 32 62 30 635

SUBREGION PODHALAŃSKI

Obejmuje powiaty:

- suski
- nowotarski
- tatrzański

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja Rozwoju Regionu Rabka

ul. Orkana 16 b
34-700 Rabka-Zdrój
tel.: 18 26 77 739 w. 32

SUBREGION TARNOWSKI

Obejmuje powiaty:

- dąbrowski
- m. Tarnów
- tarnowski
- brzeski

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego

ul. Św. Anny 5, II Piętro
33-100 Tarnów
tel.: 14 307 01 31

SUBREGION SĄDECKI

Obejmuje powiaty:

- gorlicki
- nowosądecki
- m. Nowy Sącz
- limanowski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
i Oświatowych „Cumulus”**

ul. Nawojowska 4
33-300 Nowy Sącz
tel.: 781 651 201